

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGGZ
12 december 2024 (mondelinge uitspraak 28 november 2024)

Klager: Dhr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX (XXXXXX), te XXXXXX.

Klager wordt ondersteund door dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Beklaagde: Dhr. Drs. XXXXXX, psychiater

Zitting: 28 november 2024

Klachtennummer: 24.104

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de verplichte zorg in de vorm van gedwongen medicatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 18 november 2024 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 18 november 2024 zijn beklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 18 november 2024 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 28 november 2024. De commissie heeft beklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 22 november 2024 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 28 november 2024 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, beklaagde en de pvp medegedeeld (mondeling en telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXX. Uit de overgelegde stukken en het behandelde ter zitting is gebleken dat klager bekend is met schizofrenie en met een stoornis in het gebruik van middelen (verslavingsstoornissen). Het gedrag van klager leidt tot ernstig nadeel. Klager is niet bereid tot het nemen van zijn medicatie waardoor hij psychisch decompenseert, waarbij er een risico is op toename van middelengebruik (drugs). Klager wordt dan zorgmijdend waarbij de hele GGZ en medewerkers als vijand wordt gezien. Hij nodigt andere kwetsbare medepatiënten uit op zijn appartement die onder zijn invloed komen te staan en waarbij ook drugs gebruikt wordt.

Op 17 juni 2024 heeft de rechter besloten tot het verlengen van de zorgmachtiging. Deze duurt voort tot en met 17 juni 2025 waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van verplichte zorg in de vorm van medicatie is toegewezen.

Op 17 juni 2024 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van zorgmachtiging. De gedwongen zorg zal volgens de toelichting bestaan uit het toedienen van medicatie. Op diezelfde datum heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat hij in strijd is met de spuit. Klager loopt met de wijsheid rond dat hij op zijn 20^e, na een bijna dood ervaring, Jezus heeft ontmoet.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klager dat hij geen medicatie wil. Klager heeft andere kennis, ziekte is een denk-probleem. Klager heeft God als doel. Dat heeft volgens klager te maken met het ongeluk dat hij heeft gehad en waarbij hij een bijna dood ervaring heeft gehad. Klager geeft aan dat als het verleden als referentiepunt wordt gebruikt, dat dat niet klopt. Dat is geen beginpunt, aldus klager. Klagers doel is verzoening. De spuit is verkrachting. Klager voelt zich 49% fit met medicatie maar in zijn hoofd is het nog 100%. Klager heeft last van bijwerkingen zoals dunner wordend haar en vermoeidheid. Ook heeft klager last van zijn benen en is hij snel moe.

Klager wil elke week een samenvatting schrijven van de gebeurtenissen en deze dan samenvatten om vervolgens opnieuw te beginnen. Klager heeft God als doel en ziet medicatie niet als middel. 'Medicatie is niet de oplossing, ik identificeer mij niet met mijn lichaam, ik ben niet de auto, niet de computer, je moet van je hart geen moordkuil maken. Als mijn koppie leeg is, dan kan er niets veranderen. Je bent jezelf of een illusie' aldus klager.

Gevraagd aan klager wat er in de periode sinds de vorige klachtzitting is veranderd, geeft klager dan dat hij heeft geleerd dat je de cursus leert van leren en willen leren. Deze zijn onlosmakelijk verbonden. Het is een cursus in wonderen. Klager geeft verder aan dat het probleem hier zit en moet worden opgelost.

Klager geeft verder aan dat hij niet goed in contact staat met de behandelaar. Medicatie voelt voor hem als poging tot doodslag. Klager heeft hier geen vertrouwen in want aan hem wordt de dood aangeboden.

De PVP geeft aan dat de medicatie klager niets brengt. Het maakt geen verschil en dus is de subsidiariteit in het geding. Er zijn minder zwaarwegende alternatieven, namelijk THC-olie en sport. Ook is de medicatie niet doelmatig. Klager kan naar zijn zeggen prima zonder medicatie en heeft geen stoornis.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat hij alles heeft kunnen zeggen en verwijst naar zijn blog.

5. Weerwoord van beklagde op de klacht

Ter zitting heeft beklagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar medicatie geeft aangeklaagde aan dat de medicatie effectief is. Het is niet zo dat de inhoud klager van gedachte veranderd, maar we zien wel verandering in het contact. De lading en manier van contact maken is anders en sociaal maatschappelijk is er verbetering. De toon en de verbetering hierin en met name de beschuldigende en afwijzende houding naar hulpverleners, met daarbij flink schelden en bedreigende uitspraken, zijn enorm afgenomen door de medicatie. Daarin is verschil te bemerken. Aangeklaagde geeft aan met klager in contact te zijn en te spreken over het verloop van de medicatie en de bijwerkingen. De zojuist genoemde bijwerkingen die klager noemt, hoort aangeklaagde nu voor het eerst. Bijwerkingen zijn een onderwerp van gesprek. Aangeklaagde heeft bloedonderzoek voorgesteld maar klager weigert dit tot op heden.

Aangeklaagde geeft verder aan dat eerder is getracht om medicatie af te bouwen maar dit verliep uiteindelijk niet goed. Er is getracht om hier met klager uit te komen maar tot op heden is dit niet gelukt. Klager blijft medicatie weigeren. Daarom is het niet mogelijk om over te gaan op orale medicatie.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 17 juni 2024 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt, dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvzgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 17 juni 2024 blijkt dat bij klager sprake is van een toenemende psychotische ontregeling. Klager roept agressie over zichzelf af van derden en veroorzaakt psychische schade voor zichzelf en zijn omgeving. Ook is er sprake van maatschappelijke teloorgang en verwaarlozing. Medicamenteuze behandeling is doelmatig gebleken maar klager weigert mee te werken.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 17 juni 2024 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft dezelfde dag overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. Deze brief is aan klager uitgereikt waardoor klager schriftelijk in kennis is gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon. Er is aldus aan de formele vereisten voldaan.

Ten aanzien van de klacht

De commissie acht door beklagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvzgz. De commissie acht met name aannemelijk, dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandbeeld, zodanig ernstig is, dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klager is bekend met schizofrenie en verblijft al geruime tijd binnen de ggz. Klager krijgt al geruime tijd depotmedicatie maar wil dit niet. Klager heeft echter zelf geen ziektebesef of -inzicht waardoor hij de realiteit anders ziet, dan hoe deze in werkelijkheid is. Zo geeft klager aan dat het prima met hem gaat en dat hij geen medicatie nodig heeft maar enkel God en dat hij liefde verspreid.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. Daarnaast is klager bekend met antipsychotica en heeft dit eerder een positieve uitwerking gehad op het gedrag en de stoornis van klager. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking, dat klager op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Klager heeft God als doel en weigert vrijwillig medicatie te nemen. De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van beklagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz inhoudelijk ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXX, voorzitter,
Dhr. drs. XXXXXX, psychiater
Mw. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Dhr. XXXXXX, klager,
- Dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon,
- Mevr. mr. XXXXXX, advocaat,
- Dhr. Drs. XXXXXX, psychiater, beklagde,
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. Mr. XXXXXX, vice-voorzitter klachtencommissie,
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.